

De boekjes van A. HANS worden in alle scholen aanbevolen, omdat zij boeiend en nuttig zijn en aan de kinderen van over land en volk vertellen. Dat veel nummers reeds drie- en viermaal herdrukt worden bewijst hoe A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK overal gevraagd wordt. De meeste verschenen boekjes zijn nog verkrijgbaar. Ziehier eenige van de laatste titels:

413. Een Huichelaar. — 414. De eerbetelike Indianenhoofdman. — 415. Onvergetelijke Avonturen. — 416. Een vreemde Nacht. — 417. De hoeve bij de Duinen. — 418. Leo op de Kostschool. — 419. De moedige Padvinder. — 420. De Dragonder van het Uilenhof. — 421. De strijd tegen de Slavernij. — 422. De jonge Alpengids. — 423. Het onverwachte Erfdeel. — 424. De verijdelde Diefstal. — 425. Op het eenzame Eiland. — 426. In den Sneeuwstorm. — 427. Sinterklaas in den Woonwagen. — 428. Het vuur in den Nacht. Een moedige Knaap. — 429. Het Kerstfeest der Schipbreukelingen. — 430. Het Recht. — 431. Het Spook van Sylt. — 432. De dappere Krijgsmans. — 433. In Duizend Vreezen. — 434. De Toovenares van Diksmuide. — 435. Acht maanden op een onbewoond Eiland. — 436. Ontmaskerd. — 437. Een gestoorde Nacht. — 438. De stem aan de Deur. — 439. Het geheimzinnig bedrijf. — 440. De smokkelaars van Blankenberge. — 441. Een drama aan de grens. — 442. Een Godsoordeel. — 443. De verrader. — 444. Zigeuners op 't Dorp. — 445. Een Rakker. — 446. De dochter van den Indianenhoofdman. — 447. De Smokkelbende. — 448. Het verlaten Schip. — 449. De Werklooze. — 450. De avonturen in de Hooglanden. — 451. De gestoorde Zesdagenkoers. — 452. Uit een Gezin. — 453. Een Smokkelavontuur. — 454. De Weezen van de Beukenharst. — 456. Kars, de Herdershond. — 457. Een angstige Tocht. — 458. De verkleede Krijgsmans. — 459. De Heldin van Maestricht. — 460. Een spion verrast. — 461. De Wraak van den Eskimo. — 462. De Schoolmeester van Sylt. — 463. Gevangen in het Ijs. — 464. Het Spook van de Steengroeve. — 465. De Grootte Ronde. — 466. Erik, de Cow-Boy. — 467. De Roover uit Eikenloo. — 468. Het Geheim van den Torenkelder. — 469. Lina, de Smokkelaarster. — 470. Tweemaal gered. — 471. De zoon van Keizer Karel. — 472. De Zwarte Vrouw uit den Polder. — 473. Djees, de Schooier. — 474. De Cow-Boy en zijn Zuster. — 475. De Wilde Ridder en het Kind. — 476. Avonturen in de Grot. — 477. De Luchtreiziger. — 478. De Kinderen van den Visscher. — 479. Een vlucht in Rusland. — 480. Het Turfschip van Breda. — 481. Kerstmis in Sneeuw en Ijs. — 482. Een vreemde Oudejaarsavond. — 483. De Tooveres van het Ijs. — 484. Een Cow-Boy in de Gevangenis. — 485. De Jonge Strandlooper. — 486. Een Wonderbare Terugkeer. — 487. Het gestoorde Kamp. — 488. Een blijde Wederkomst. — 489. Het geheim van het Kraaienhof. — 490. De Ridder met het Zilveren Kruis. — 491. De Heldin van den Vuurtoren. — 492. Koning Albert I. — 493. Koning Leopold III. — 494. Het Licht in de Duinen. — 495. Voetballers in Amerika. — 495bis Koning Albert aan den IJzer. — 496. Vaders Vlucht. — 497. Een Martelares. — 497bis Te Marche-les-Dames. — 498. De Jonge Verstekeling. — 499. Ada's Avontuur. — 500. Uit het Leven van A. Hans.

Elke week verschijnt een nieuw boekje.

Vraag ze in de boekwinkels en bij dagbladverkoopers.

PRIJS: 60 CENTIEMEN.

Drukkerij R. Bracke-Van Geert, Wetteren.

De Jonkvrouw van het Veen

Uitgave: A. HANS-VAN DER MEULEN, KONTICH.

DE JONKVROUW VAN HET VEEN

I.

— Hier is een brief van oom Louis, zei Jeanne Martin.

Vader, moeder, haar broertjes en zusjes zaten aan het ontbijt. Jeanne, de achttienjarige dochter, had op het gebel den brief van den postbode aangenomen.

Oom Louis was een broer van vader, en woonde met tante Victorine in de Veenstreek bij Remouchamps, heelemaal in 't Oosten van ons land.

Mijnheer Martin was daar ook geboren, maar had zich al jong te Luik gevestigd, waar hij nu handel dreef.

— Laat eens zien, wat Louis schrijft, zei vader.

Hij las den brief voor:

We hopen, dat ge allen gezond zijt, maar bij ons is het maar triestig. Mijn vrouw sukkelst al eenigen tijd aan rheumatiek en heeft het ook op den adem. En nu vragen we, of Jeanne ons zou willen komen helpen in het huishouden. We zullen haar goed betalen. We nemen liever niet een vreemde.

We hopen, dat gij aan ons verzoek kunt voldoen. We zouden u en Jeanne zeer dankbaar zijn.

Ik heb al mijn tijd noodig op de hoeve. Ja, we worden oud, dat voelen we. In de hoop op een spoedig antwoord, groeten wij u hartelijk.

*Uw broeder,
Louis Martin.*

— Wel, Jeanne, dat is nu vooral een verzoek aan u, zei vader.

— O, ik wil gaarne gaan, verzekerde de dochter.

— Moeder, wat denkt gij er van?

— Dat Louis en Victorine geholpen moeten worden.

— Ge zult Jeanne erg in het huishouden missen.

— Dan doet Marie flink haar best... en mevrouw Martin keek haar tweede dochter aan.

— O, aan mij zal het niet liggen, beweerde deze.

— Jeanne, 't is nu Herfst... En op het Veen begint de Winter vroeg, duurt hij lang en is hij streng, waarschuwde vader. Ge zijt er alleen in den Zomer geweest. Bij oom en tante, kunt ge niet naar uw vriendinnen, niet naar een cinema. Als gij aanneemt, moet ge een tijd volhouden...

— Ik wil wel eens een Winter op het Veen doorbrengen, zei Jeanne. Ik heb u zoo dikwijls hooren vertellen van sneeuwstormen en verdoolde reizigers...

— Oom en tante wonen eenzaam. Op sommige dagen kunt ge niet buiten!

— O, ik neem een hoop boeken mee...

— Mijn broer moest maar naar Luik komen wonen, dat zou beter zijn, sprak de heer Martin. Hij kan hier stil rentenieren... Hij wordt te oud voor de hoeve. Maar een veenman krijgt ge niet zoo gemakkelijk naar de stad.

Er was dus gauw beslist geworden, dat Jeanne naar oom Louis en tante Victorine zou gaan.

— Maar loon bepalen we niet, zei vader.

— O, als oom me nu en dan iets voor mijn spaarboekje wil geven, zal ik toch niet neen zeggen! sprak Jeanne.

— Dat is wat anders...

Jeanne schreef in den voormiddag terug en ze

beloofde na twee dagen te komen. Er moest 't een en ander nagezien, genaaid en gekocht worden. Ze zou met plezier de nieuwe taak aanvaarden. Maar toen het uur van het vertrek naderde, werd ze toch wat weemoedig. Ze zou nu voor een langen tijd van huis gaan.

— Och, ik wip wel eens over; of gij komt mij bezoeken, zei ze tot haar ouders.

— In den Winter gaat dat moeilijk, be-
weerde vader, die het Veen van uit zijn jeugd kende.

Hij bracht Jeanne naar het station. De trein-
reis duurde niet lang. Te Remouchamps wacht-
te oom Louis met zijn huifkar.

— Dag Jeanne, zei hij. O, wat zijn we blij,
dat ge wilt komen!

— Dat doe ik graag! betuigde het meisje op
hartelijken toon.

— Thuis alles wel?

— Ja... Veel groeten van allemaal...

— Dat is goed...

Oom zette de twee valiezen in de kar. Jeanne
zat vlug op de voorbank, en het tweede deel
van haar tocht ving aan. Het was een schoone
Septemberdag. Het paard klom traag een hel-
lenden weg op. Jeanne had prachtige vergezich-
ten. Ze kende de streek wel. Wat was het hier
veel kalmer en rustiger dan in de stad!

Nabij de kam van de hoogvlakte zei oom:

— Laat ons afstappen en Duc wat helpen...
Het is hier zoo steil.

Hij en Jeanne duwden aan de kar. Het paard
spande al zijn krachten in.

— 't Verkeer is in onze streek soms erg las-
tig, zei Louis Martin.

En hij vertelde, hoe een liefdadig man eens
een som geld nagelaten had, om daarmee een
paard te koopen voor het dorp.

Dit paard moest dienen, om dat van arme
voerlieden bij de beklimming van een steile hel-
ling bij te staan.

— — — — —
Op de hoogvlakte konden oom en Jeanne
weer rijden. Het meisje zag de uitgestrekte, een-
zame streek. Hier en daar stond een hoeve met
akkers er omheen, die men met veel moeite op
de dorre heide had veroverd.

— Turfputten, zei Jeanne, en ze wees naar
zwarte kuilen.

— Ja, daar werd onze brandstof uitgehaald.
Maar tegenwoordig koopen we ook meer steen-
kool; die brandt beter.

— In die putten zijn verdoolde reizigers ge-
vallen en soms omgekomen, he, oom?

— O ja... Menigeen heeft er het leven gela-
ten.

— Hoe was dat verhaal ook weer van de ver-
zonken koets?

— 't Is een heele geschiedenis...

— Vertel ze eens; ik ben ze al vergeten...

— 't Is over den baron van Haut Regard, zooals zijn kasteel heette (1). Al meer dan honderd jaar geleden, woonde die rijke man daar met zijn dochter. Haut Regard was een somber gebouw. De baron had toch ook een schoon huis te Aken, maar liever dan in de stad verbleef hij hier op de vlakte. Te Aken was hij dikwijls ziekelijk, en op het Veen deed de frische lucht hem goed. De baron was een hard en gierig man. Als er 's avonds een verdoolde reiziger aanklopte, liet hij hem niet binnen. Geen enkele Veenbewoner zou gastvrijheid weigeren. Het is een gebod van God, herbergzaam te zijn. En hoe zou een mensch een schuilplaats kunnen weigeren aan lieden, die in wind en regen, vorst of sneeuw hebben gedwaald! Veel hoeven en huizen staan er bij ons niet. De baron zond ieder weg. Hij was gierig, en ook te hoogmoedig, om eenvoudige lieden toe te spreken. Dat deed zijn dochter, Ursula, veel verdriet. Zij was heel anders. Maar als ze aan haar vader vroeg, om barmhartig te zijn, werd hij kwaad. En op den duur durfde het meisje niet meer voor

(1) Haut Regard beteekent: Verre blik, dus hier ver uitzicht.

arme reizigers ten beste te spreken. Ze schreide van medelijden en schaamte, als ze hoorde, dat de knecht op gure winteravonden een reiziger moest doorzenden. Dan kon ze 's nachts niet slapen. Nu en dan vond men een verongelukten vreemdeling, die van koude of in een turfput van honger gestorven was.

— 't Is misschien door de schuld van mijn vader, dacht Ursula, wanneer ze zulk nieuws hoorde.

Maar de baron gaf er niet om. Op een avond, toen het geweldig stormde, hield er een zwarte koets, met twee zwarte paarden bespannen, voor het kasteel stil. De baron ging zelf naar de poort. Een knecht lichtte bij met een fakkel. Uit het rijtuig stapte een deftige heer. Hij vroeg ook om gastvrijheid. De baron durfde nu niet brutaal te weigeren. Die vreemde kon een edelman zijn en te Luik of Aken den baron beklappen, als hij zijn poort sloot. Voor de groote wereld hechtte de trotsche kerel toch nog aan zijn zoogenaamde eer.

— Ik wil weten, wie ik in mijn huis toelaat, zei de baron. Hoe is uw naam? Van waar komt gij? En welke titels hebt gij?

— Vraagt men bij zulk een vreeselijk weer naar de titels van een verdoolden reiziger? Ontvangt ge alleen graven en hertogen in uw huis?

riep de vreemdeling uit. Begrijpt gij zoo de gastvrijheid?

— Vagebonden geef ik geen logies, bromde de baron.

— Houdt ge me voor een schavuit? vroeg de ander.

— Ik wil uw titels kennen.

— En als ik een eenvoudig man ben, moet ik voortdolen? Houd uw poort dan dicht voor mij! Jean, sprak de vreemdeling tot zijn koetsier, rijd verder. We zullen beter in een hutje schuilen, waar de bewoners menschlievender zijn.

Hij stapte weer in zijn koets en deze verdween in den donkeren nacht.

Ursula was ook naar buiten gekomen.

— Vader, zei ze, het is zulk bar weer!

— Spreekt gij dien brutalen onbeschofterik nog voor! Ga binnen! snauwde de baron.

Droevig luisterde het meisje naar den wind, die door den schoorsteen floot. Een ijzige regen kletterde tegen de ramen. Binnen het kasteel was het veilig. Maar wat moest er van de ongelukkige reizigers geworden? De baron scheen zich daarover niet te bekommeren. Grimmig zat hij bij den haard en las in een boek.

Den volgenden dag vonden turfdelvers de zwarte koets in een moeras. Alleen de kap stak nog boven het modderig water uit. De mannen liepen verschrikt naar den schout. Dat was toen

de politiekommissaris. De schout ging mee naar het moeras. Er was geen mogelijkheid om er het rijtuig uit te halen. De mannen hakten de kap open. Binnen, uit het water, vischte men een mantel en een zak met geld. Maar het lijk van den heer en dat van den koetsier vond men niet. Ze waren zeker met de paarden dieper in het moeras gezonken.

De baron hoorde het nieuws. Toen schrok hij toch. De vreemdeling moest een voorname reiziger geweest zijn.

— Waarom weigerde hij dan zijn naam en titels te noemen? gromde de baron.

Ursula zweeg. Ze had veel verdriet. Haar vader droeg de schuld van dat ontzettend ongeluk en het meisje vond het verschrikkelijk. De knecht van het kasteel, die op den winderigen avond, met den fakkel mee naar buiten was geweest, wilde niet in zulk een dienst blijven. Hij ging weg en vertelde, hoe de baron den vreemden heer en zijn koetsier behandeld had. De menschen op het Veer voelden nog meer verachting voor den rijken vrek, maar weinigen durfden dat luid te zeggen. De meesten woonden in een huisje van den baron en moesten hun brood verdienen op een stukje land, dat hem ook toebehoorde.

De baron werd onrustig. Vroeger dan anders keerde hij naar Aken terug. En als het hard

waaide, scheen hij zenuwachtig. Dan dacht hij zeer sterk aan den heer en zijn knecht, die door zijn schuld in het moeras verzonken waren... Toen het weer Lente werd, bleef hij toch in de stad. Hij voelde angst voor het kasteel van Haut Regard. Hij wandelde veel te Aken. Ursula vergezeldde hem. Na eenigen tijd werden ze gevolgd door een jongen, knappen heer, die netjes gekleed was en er zeer voornaam uitzag.

— Wat wil die kerel van ons? bromde de baron.

Ursula vernam van vriendinnen dat de vreemdeling kamers had in het voornaamste gasthof en zeer rijk moest zijn. Maar niemand kende hem. Hij was te Aken aangekomen in een prachtige zwarte koets, bespannen met twee zwarte paarden. Zijn knecht praatte weinig. Families in de stad noodigden de vreemdeling op schitterende feesten. Hij kwam echter nergens en leefde zeer afgezonderd. Hij betaalde stipt zijn uitgaven en men wist ook te vertellen, dat hij aan arme lieden milde aalmoezen gaf.

Die heer nu verscheen dikwijls op den weg van den baron en Ursula. Hij stond in het portaal, als zij de kerk verlieten, zat in het park op een bank, waar ze voorbij wandelden en telkens groette hij zwierig met zijn fluweelen baaret.

Op een avond kwam hij naar het huis van

den baron, die eerst nijdig keek, maar dan toch den vreemdeling ontving.

— Mijnheer, zei de jonge man, ik zou met uw dochter willen trouwen. Maar ge kent me niet. Daarom zeg ik u eerst mijn naam, uit welk land ik kom en welke titels ik draag.

De baron schrok. Plots werd hij herinnerd aan den stormachtigen avond... Toen had hij aan den reiziger ook den naam, het land van afkomst en de titels gevraagd.

De vreemdeling legde nu papieren op de tafel.

— Onderzoek deze, zei hij. En dan zal ik bij u terug keeren.

De baron vond het goed. Hij scheen bang van den zonderlingen bezoeker. Uit de papieren bleek, dat de jonge man graaf Hervé de Koelmarec heette, uit Bretagne in Frankrijk kwam, en dus van voornameren stand dan de baron was. Het kon voor Ursula een schitterend huwelijk worden. De baron dacht weer aan geld. Hervé kwam terug en werd met eer ontvangen. De baron noodigde hem dikwijls te eten. Ursula kreeg Hervé lief, en ze werd zijn verloofde. Te Aken was men verwonderd.

Vreemd leek het, dat de baron altijd onrustig was, wanneer Hervé kwam. De Bretagner kon hem zoo strak in de oogen staren en dan sloeg de baron zijn blik voor hem neer. Op zekeren dag wilde Hervé met den baron en Ursula naar

Spa, dat toen ook al beroemd was om de baden. Hij zou zijn eigen koets laten inspannen. De baron durfde niet te weigeren, al had hij weinig zin in de reis. Ze vertrokken dus en de koetsier mende de twee prachtige paarden. Ze verbleven een dag te Spa... Dan wenschte Hervé het Veen te zien.

— Wel, we zullen eens naar ons kasteel rijden, zei Ursula.

— Neen, neen, sprak de baron als angstig.

Maar Hervé keek hem strak in de oogen, en toen stemde hij dadelijk toe.

Het was of die Bretagner groote macht over hem had. De zwarte koets werd dus weer ingespannen. En men reed naar het Veen. Al spoedig veranderde het weer. Er kwamen donkere wolken op en het begon hard te waaien. De groote vlakte lag daar zeer somber. De baron dook angstig in een hoek van de koets. Hervé keek naar buiten. Ursula vroeg, of hij niet bang was. Hij schudde het hoofd.

— Straks zijn we in ons kasteel, zei Ursula. Er woont een concierge met zijn vrouw. Ze zullen vuur maken, en eten bereiden. De storm kan ons niet deren.

Ze hoorde haar vader zuchten. Hij dacht zeker aan den verongelukten heer... 't Bleek wel zoo, want na een tijdje kreunde hij:

— Het was ook zulk een avond...

— O, als Hervé nu maar geen uitleg vraagt! dacht Ursula, want ze had de droevige geschiedenis nog nooit durven vertellen.

Hervé scheen niets gehoord te hebben en bleef naar buiten kijken, al werd het nu plots donker...

— Zou de koetsier den weg niet verliezen? vroeg Ursula.

— Neen, neen... Hij ziet scherp, antwoordde Hervé.

— We moeten nu spoedig aan Haut Regard zijn, meende het meisje.

— Het was op zulk een avond! kloeg de baron weer.

Maar nog verstond Hervé hem niet, of hij hield zich zoo. Hij vroeg niets.

De wind loeide nu, en een ijzige regen sloeg neer. De koets kreeg telkens geweldige schokken.

— Het was op zulk een avond, zei de baron weer.

Ursula zag zijn bleek gezicht tegen het duister afsteken.

— Vader, we zijn er dadelijk, zei ze.

En om hem te bemoedigen, nam ze hem bij de hand, die erg beefde.

— Ik had met vader hier niet mogen komen, en Hervé het plan uit zijn hoofd moeten praten, sprak ze bij zich zelve.

Na een poosje riep ze uit:

— Daar is het kasteel!

Ze zag de grauwe massa. Voor een raam blonk toch een licht. En vreemd, de concierge scheen van hun komst af te weten, want hij stond met een fakkel aan de poort. De koets kon onmiddellijk binnen rijden. Maar de koetsier vuurde de paarden aan en het rijtuig stormde het kasteel voorbij. De concierge hoorde nog een scherp kreet, en meende daarin de stem van den baron te herkennen.

Hij begreep niet, wat er gebeurde, en vertelde aan zijn vrouw, dat de koets voorbij gereden was. Hij had een kwartier te voren een ingeving gehad, dat zijn meester zou komen en hij met licht gereed moest staan. De concierge en zijn vrouw wachtten nog, maar het rijtuig keerde niet terug. Het echtpaar bracht een onrustigen nacht door.

Den volgenden morgen, vernamen ze, dat er een rijtuig omgeslagen in het zelfde moeras lag, waarin verleden jaar dat vreeselijk ongeluk was gebeurd. De concierge ging zien. Het was ook een zwarte koets. Weer hakte men den kap open. En binnen vond men den baron, dood, met gewrongen handen en een akelige uitdrukking op het gezicht. Van Ursula hoorde men niets meer. De menschen vertelden, dat het Hervé de Koelmarec was geweest, die een jaar geleden om

gastvrijheid vroeg en in het moeras omkwam met zijn knecht. Maar zijn geest en die van den koetsier waren teruggekeerd, om den baron te straffen voor zijn onbarmhartigheid. Gastvrijheid is op het Veen een heilige wet, al staat ze niet op papier. De geest van Hervé had dus den baron meegelokt naar het Veen, om hem in hetzelfde moeras te doen verzinken. En men beweert, dat Ursula naar den Hemel opsteeg, toen het ongeluk gebeurde.

Zoo vertelde oom Louis.

— De geschiedenis van die geesten is natuurlijk onzin, sprak Jeanne.

— Het is een oud verhaal, een legende, om aan de menschen te leeren, dat ze herbergzaam moeten zijn.

— Maar ze gelooven hier aan dien spookachtigen Hervé?

— Velen, ja! En ze zeggen nog meer; ze beweren, dat de geest van Hervé bij storm over het Veen zweeft, om aan verdoolde reizigers den weg te wijzen.

— Hoe dwaas!

— Och, kind, een legende ook, maar ze onderwijst ons, dat we behulpzaam moeten zijn.

— Dat weten we uit onze Christelijke leer toch, oom!

— Ja, zeker...

Na een tijdje wees Louis Martin een groote plas aan.

— Daar zouden de koetsen verzonken zijn, sprak hij. Het is de kuil van den baron (1).

Toch had het verhaal indruk gemaakt op Jeanne, en ze keek naar het somber moeras. Ze wist ook, dat er hier en daar kruisjes stonden, die aan verongelukte reizigers herinnerden.

Er konden drama's gebeuren in deze eenzame streek.

— Ik zie de hoeve al, zei Jeanne na een poosje stilte.

— Ja, nu zijn we rap thuis. O, tante is zoo blij, dat ge komt.

— Ik zal goed helpen...

Tante Victorine kwam aan de deur gestrompeld om haar nichtje te begroeten... Ze zei dan, dat ze haast stijf was van de rheumatiek.

— Voortaan doet ge niets dan rusten! verzeerde Jeanne.

II.

Jeanne Martin was nu al twee maanden bij oom en tante. Ze deed flink haar best, en werkte hard. Toch had ze nog tijd om te wandelen en ze dwaalde gaarne over het Veen. Ze kende

(1) Ginds zegt men: Fosse du baron.

er al verscheidene menschen in omliggende hutten. En ze mocht van oom en tante aalmoezen brengen aan armen en zieken. Dat deed ze gaarne. Men noemde haar de goede jonkvrouw van het Veen.

Eens zat ze weer in een hut, waar een vrouw ziek te bed lag. De dochter kwam van het verre dorp terug, waar ze werkte.

— Nu heb ik ook den geest van Hervé gezien, zei ze wat angstig.

— De geest van Hervé? vroeg Jeanne verwonderd, en ze dacht dadelijk aan het oud verhaal van den baron.

— Och, sprak de man, die aan tafel een stuk zwart brood zat te eten, men zegt, dat Hervé teruggekeerd is... Het begint weer te stormen, en dan wijst hij verdoolden den weg.

— En hoe zag die geest er uit? vroeg Jeanne aan de dochter.

— Ik weet het niet juist... ik hoorde hem roepen... en ik liep rap weg.

— Maar als die geest zoo braaf is, moet gij er toch niet bang voor zijn.

Jeanne trachtte dit bijgeloof te bestrijden, doch ze vreesde, dat het niet veel zou helpen.

Het werd nu tijd voor haar om heen te gaan. 't Zou spoedig donker worden. Ze nam dus afscheid en stapte dan snel voort. Er woei een gure

wind. Straks zat ze met een schoon boek gezellig bij het vuur.

Daar zag ze een man, die wat vreemd gekleed was.

— Zeker de geest van Hervé, zei ze.

't Leek geen bewoner van de streek. Toen ze hem naderde, groette ze.

— O, gij vlucht dan toch niet voor mij, sprak de man. Zoo even riep ik een meisje aan, om den weg te vragen en ze rende heen, als had ze een spook gezien.

— Ze hield u voor een geest... Ik heb ze gesproken... Maar ik ben niet zoo bang, zei Jeanne lachend.

— Laat ik me dan eerst aan u voorstellen als een gewoon mensch van vleesch en beenderen. Ik heet Ludwig Smit, woon te Aken en ben kunstschilder. Ik wil eenige wintergezichten van het Veen maken en daarom wandel ik eerst wat rond. Ik moet eerlijk bekennen, dat ik nu de richting naar het dorp kwijt ben geraakt.

— Mijn naam is Jeanne Martin, en ik verblijf bij mijn oom en tante op de hoeve ginds.

— Maar wat is dat nu van een geest?

Jeanne deed het verhaal van den baron en Hervé.

— Hoe eigenaardig, zei Ludwig Smit. Zulke legenden hoor ik gaarne.

— Maar houd u nu niet langer op, want het

begint te duisteren en er zijn hier nog gevaarlijke turfputten, gelijk in het oud verhaal.

Ze wees den schilder de goede richting.

— Ik hoop u terug te zien, en dank u voor uw vriendelijkheid, zei Ludwig.

Jeanne vertelde aan oom en tante haar ontmoeting, en lachte nog eens over het bijgeloof der Veenbewoners.

Jeanne zag Ludwig terug; hij zat op een vouwstoel en schilderde. Het meisje bewonderde zijn kunst en ze spraken samen over het Veen. Ook kwam hij wel eens op de hoeve.

Zoo werd het December. Zekeren namiddag begon het te sneeuwen; zeer vroeg viel de avond.... De wind stak op en loeide om de hoeve.

— Nu zullen we wel eenige dagen opgesloten zitten, beweerde oom Louis.

Tante zei, dat ze de komst van de sneeuw al in haar beenen had gevoeld.

— Hoe wilder daar buiten, hoe beter binnen, zei Jeanne, en ze stookte het vuur op.

Nu zou ze den echten Winter op het Veen beleven, als de sneeuw zoo dik lag, dat men er dagen niet door kon, tot de wind ze weer uiteen spreidde of de vorst ze hard bevroor.

Jeanne dekte de tafel en sneed brood. Dan wilde ze nog eens naar buiten gaan om te zien of het bleef sneeuwen.

— Pas op... vat geen koude! waarschuwde tante.

— Ik ben geen suikerpopje...

Ja, de sneeuw viel nog zeer dicht... Plots schrok het meisje. Wat hoorde ze nu? 't Leken kreten, door den wind overgebracht. Ontsteld luisterde Jeanne scherper.

— Ja, er roept iemand om hulp, zei ze.

En opgewonden deelde ze dit aan haar oom mee.

Louis Martin kwam ook buiten. Hij stak zijn hoofd vooruit, als een haas, die bij onraad de ooren opheft...

— Ja, er roept iemand, zei hij.

— O, oom, we moeten gaan helpen!

— Vast en zeker...

— Wij samen?

— Ja...

Tante Victorine gaf er niet om alleen te blijven. Ze kende ook de ongeschreven wetten van het Veen! Oom stak een lantaarn aan, nam een bundel touwen en een lange pers.

— We zijn weg, sprak hij ernstig. God helpe ons en den armen doolaar.

— Ik zal voor u bidden, beloofde de vrouw. Wat gierde de wind!

— Houd me vast! schreeuwde Louis Martin.

— O, ik zal niet vallen... Wees voor mij niet bang! riep de jonkvrouw van het Veen terug.

Gewoon praten kon men in den sneeuwstorm niet. Even dacht Jeanne aan wat vader dikwijls verteld had over den Winter op het Veen.

Oom Louis bleef staan en luisterde... Nogmaals een angstkreet...

— Arme verdwaalde... We komen, zei Jeanne.

— Langs daar! sprak oom.

Hij had het tijdens zijn leven wel geleerd op geluiden af te gaan. De Veenbewoner moet op de vlakke zoo dikwijls zijn koers zoeken als de visscher op zee.

Het licht van de lantaarn danste op en neer...

Weer bleef Louis Martin staan. 't Duurde wat, eer ze het geschreeuw weer hoorden.

— We komen! bulderde de landbouwer terug.

— Ja, we komen! riep ook Jeanne met haar heldere stem.

O, mocht de verdoolde het hooren! Zou hij in een kuil geraakt zijn en zich krampachtig aan den rand vast klemmen? Lang kon hij het

dan niet uithouden. De modder zoog iemand naar beneden.

Oom Louis stapte vastberaden voort en had den gebaanden weg verlaten.

— Blijf vlak achter me... niet links of rechts wijken, waarschuwde hij zijn nicht. Er zijn hier veel kuilen.

— We komen! tierde hij weer.

— We komen! herhaalde Jeanne.

En dan klonk het noodgeschrei plots veel duidelijker.

— Hij zit in den put van den baron, zei oom. Vlug, Jeanne! We mogen niet te laat komen.

O, hoe bonsde het meisje het hart.

— God, maak dat we hem kunnen redden, bad ze. O, wees den ongelukkige genadig!

Nog vijf minuten, die wel uren geleken! Louis Martin stond aan het moeras en hief de lantaarn op.

— Waar zijt ge? schreeuwde hij.

— O, help... help! klonk het.

— Daar...

Jeanne wees naar een zwart punt.

— Voorzichtig! Val er zelf niet in, waarschuwde haar oom.

Hij had den verdoolde ontdekt. Deze stond tot aan de borst in modder en water... en kon

zich niet meer bewegen. Het slijk zoog hem steeds lager...

— Neem het touw... klem er u aan vast! riep Martin hem toe.

De ongelukkige vatte de koord...

— Jeanne, help trekken! beval oom. Man, houd vast!

Beiden spanden zich in...

— We winnen! kreet de landbouwer.

En ja, ze haalden den man uit het moeras.

— Het is Ludwig Smit! zei Jeanne verbaasd.

De kunstschilder was eerst te uitgeput om iets te zeggen; hij lag op den grond te hijgen. Maar weldra stond hij op. Martin ondersteunde hem. Jeanne droeg de lantaarn. Ze dankte God voor de redding.

Ze hadden nu den wind in den rug; dat hielp. En Smit kreeg al vaster stap. Zoo bereikten ze de hoeve. Tante hoorde verheugd, dat de doolaar behouden was.

— U nu wasschen en verkleeden, zei Martin. Kom mee in de nevenkamer! Jeanne, warm een ketel water... Ik zal droog goed halen.

Een half uur later zat Ludwig in een costume van Martin bij den haard... Hij had een glas warmen wijn gedronken. Hij vertelde, dat hij de legende van den baron en Hervé wilde schilderen en daarom had hij in den namiddag schet-

sen van het moeras gemaakt. Hij was er te lang gebleven. De sneeuwstorm verraste hem. Toen ging hij heen. Maar hij doolde rond en vond de goede richting naar het dorp niet meer. Zoo moest hij al dwalend terug gekeerd zijn bij den put. Eensklaps zonk hij weg... Hij spande zich in, om er uit te geraken, maar het was of de modder hem bij de beenen greep en naar beneden trok. In doodsangst had hij om hulp geschreeuwd.

Hij vernam nu, hoe Jeanne dat gehoord had. Dankbaar keek Smit haar aan...

— Kom, kom, oom en ik hebben onzen plicht gedaan, zei het meisje.

— Mij hielden ze voor den geest van Hervé, sprak Ludwig. Maar gij zijt de goede fee, die verdoolden redt...

Ludwig moest een week op de hoeve blijven. Niet dat hij ziek was van het avontuur, maar de sneeuw lag zoo hoog, dat ze het verkeer over de vlakke stoorde.

Eindelijk kon de kunstschilder vertrekken. De Martins wilden geen loon aannemen. Gastvrijheid was immers de heilige wet van het Veen!

De postbode verscheen thans ook weer. Jeanne gaf een brief mee voor huis en ze had het gansche avontuur beschreven. Nu was ze nog meer de jonkvrouw van het Veen, en in een dagblad

dat het avontuur vertelde, werd ze aldus genoemd...

III.

In het voorjaar was tante Victorine nog niet beter. En ze vroeg, dat Jeanne nog zou blijven. Het meisje stemde toe en haar ouders vonden het goed. Oom Louis had haar een flinke som voor haar spaarboekje gegeven.

Jeanne was na den Winter een week thuis geweest. In Juni ging ze nog eens naar Luik. Maar vol moed keerde ze naar het Veen terug...

Toen brak er een vreeselijke tijd aan. Het werd oorlog in Europa en ook in België... De Duitschers vielen ons land binnen. Het was begin Augustus 1914.

Uit Aken stroomden de soldaten toe... Rond Luik werd er geweldig gestreden...

Jeanne kon nu niet naar huis... Zij, haar oom en tante brachten angstige dagen op de hoeve door.

De Duitschers veroverden Luik, nadat de Belgen hevigen tegenstand hadden geboden... De overheerschers trokken steeds verder.

Eindelijk kon Jeanne weer eens naar huis... Toch keerde ze bij oom en tante terug. Vrouw Martin kon haar hulp niet missen. Nu was 't on

het Veen rustig. Toch speelden de Duitschers ook daar den baas, en haalden ze op de hoeve vee, hooi, stroo en vruchten weg.

De oorlog bleef maar duren...

Op een Octoberdag in 1915 ging Jeanne Martin langs kleine wegen en paden naar Aken. Ze wist, dat een neef van haar daar gewond in het hospitaal lag. En ze wilde hem een brief van zijn ouders bezorgen. Deze woonden te Remouchamps. De vader was gebrekkig en kon zelf den tocht niet doen.

Oom Louis had eerst veel bezwaren gehad tegen zulk een tocht. Er mocht niemand naar Aken. Maar Jeanne was niet bang en ze wilde de bedrukte familie helpen.

Jeanne kende nu heel goed de streek. Tegen den avond was ze vertrokken. Ze naderde de Duitse stad, toen ze plots soldaten voor zich zag staan. Ze schrok...

— Uw pas! klonk het.

Jeanne had er geen en ze moest mee. Een officier ondervroeg haar. Ze vertelde eerlijk, wat ze doen wilde en toonde den brief voor haar neef.

— Ja, maar zoo bedriegt ge me niet! snauwde de overste. Ge komt spioneren! Ge

moet aan de Belgen vertellen, welke regimenten er van hier naar het front vertrekken.

Jeanne ontkende, maar dat baatte niet. Ze werd naar een gevangenis gebracht en in een cel opgesloten.

Droevig zat ze daar neer. Ze dacht aan haar ouders, broertjes en zusjes. O, hoe bedroefd zouden die zijn, als ze dit hoorden! En wat moest er nu gebeuren? Die officier was zoo streng.

Jeanne wist, dat men spionnen gevangen hield of ze onbarmhartig dood schoot. Ze huiverde bij de gedachte en bad tot God om uitkomst.

Ze had nu toch spijt over haar lichtvaardigheid en overmoed...

Jeanne sliep dien nacht niet. Den volgenden morgen verscheen ze weer voor den officier, die haar door een taalman liet verhooren. Jeanne moest den persoon noemen die haar opdracht had gegeven om te bespieden.

— Maar ik spioneer niet, ik heb er nooit aan gedacht, zei ze.

De tolk stelde haar strikvragen. Jeanne had de waarheid gezegd en kon dus niet op leugens of onnauwkeurigheden betrap worden.

De officier werd kwaad.

— Als gij eerlijk bekent, kan ik voor u verzachtende omstandigheden vragen, zei hij. Liegt

ge, dan maakt ge uw geval veel erger. We komen toch achter alles. Bedenk, dat spionage met den dood kan gestraft worden.

Toen de taalman dit weer vertaald had barstte het meisje in tranen uit.

— O, geloof me toch, ik kwam alleen een brief brengen voor mijn neef, riep ze uit. Ik zou aan den portier van het hospitaal gevraagd hebben, om binnen te mogen gaan.

— En waarom zijt gij dan niet met een paspoort gekomen?

— Men geeft bijna geen passen voor Aken bij ons...

De officier beweerde nog dat ze loog, en dreigde met strenge straffen.

— God weet, dat ik de waarheid spreek, de zuivere waarheid, verzekerde Jeanne.

Ze werd terug naar de gevangenis geleid. Maar in den namiddag verhoorden de officier en de tolk haar weer. De overste dreigde met slagen, zoo ze den persoon niet noemde, voor wien ze spioneerde. Hij hoopte een gevaarlijken bespieder te Luik te kunnen aanhouden en op het spoor van een bende te geraken. Er werden berichten over de Duitsche troepen naar Engeland en Frankrijk gezonden, zooals de Duitschers ook in die landen spionnen hadden. Maar Jeanne bleef volhouden, dat ze van deze zaken niets afwist.

Ze bracht den tweeden nacht in de gevangenis

door. Den volgenden morgen moest ze weer naar den officier. Een luitenant, die verminkt was aan den rechervoet, deed vandaag dienst als schrijver bij het onderzoek van allerlei zaken. Toen Jeanne binnen trad, zei hij verbaasd:

— Maar dat is de jonkvrouw van het Veen...
Jeanne Martin.

En het meisje herkende Ludwig Smit. Plots kreeg ze nieuwe hoop.

Ludwig vertelde aan den officier, hoe Jeanne en haar oom hem het leven gered hadden, toen hij in een moeras was gevallen.

— 't Bewijst, dat het meisje veel durft en zij ook in staat is te bespieden! bromde de overste.

Opnieuw liet hij Jeanne ondervragen, die haar verklaringen vol hield. Hier mocht Ludwig niets zeggen. Hij was een ondergeschikte. Maar hij behoorde tot een voornamige familie en kende den opperrechter van den krijgsraad. Na den middag ging hij met dezen over Jeanne spreken. Hij was overtuigd, dat het meisje de waarheid verklaarde. Trouwens, uit het onderzoek bleek het, dat er waarlijk een krijgsgevangen neef van haar gewond in een ambulance lag.

De opperrechter begaf zich dan zelf naar de gevangenis. Hij kende vlot Fransch en sprak met Jeanne.

— Meisje, zei hij ten slotte, ge moogt naar uw oom en tante terug keeren. Maar wees voor-

taan gehoorzaam aan de verordeningen. Ge hebt met uw vrijheid gespeeld.

Jeanne werd los gelaten. Ludwig kwam haar begroeten. Hij was bij Ieperen zwaar gewond geworden aan den voet en zou heel zijn leven blijven hinken.

— Maar ik kan toch nog schilderen, zei hij.
Jeanne dankte hem.

— Ik ben blij dat ik u een dienst kon bewijzen, hernam Smit. O, ik vind den oorlog vreese-lijk. De menschen in uw streek waren vriendelijk voor mij. Gij en uw oom hebben mijn leven gered. En nu zou ik u allen als vijanden moeten beschouwen. Ik kan het niet! Groet Louis en Victorine en zeg hun, dat ik vurig naar den vrede verlang.

Jeanne mocht dan een half uurtje met haar neef praten.

Twee soldaten brachten haar dan over de grens. De officier, die in haar een spion had willen zien, was woedend, maar moest zich aan het bevel van den opperrechter onderwerpen.

Oom en tante hadden een angstige tijd doorgebracht. Hoe verheugd waren ze, toen het meisje terug kwam! Ze schrokken echter bij het vernemen van haar gevaarlijk avontuur. Ze waren Ludwig ook zeer dankbaar.

— Nu doet ge geen reizen meer, sprak oom.

De jonkvrouw van het Veen kon echter armen

en zieken bezoeken, en haar aalmoezen kwamen nog meer te pas, nu er door den oorlog zoo veel gebrek heerschte.

Eenige maanden later, kreeg Jeanne een pas voor Luik. Ze vertelde aan haar ouders haar wervaren te Aken. De heer en mevrouw Martin vermaanden haar tot voorzichtigheid aan.

Ja, de oorlog duurde lang, meer dan vier jaar. En al dien tijd hielp Jeanne op de hoeve. Eindelijk werd het vrede. Maar een paar weken later stierf tante Victorine.

Oom Louis besloot toen zich te Luik te vestigen, bij zijn familie. Ook de jonkvrouw van het Veen keerde naar de stad terug, waar ze in 1920 met een braven ambtenaar trouwde.

Nu en dan kwam Ludwig Smit de Martins bezoeken. En eens bracht hij voor Jeanne een schilderij mee, die de legende van den baron en Hervé verbeeldde.

EINDE

Veel nummers van A. Hans' Kinderbibliotheek worden herdrukt. Men vrage de verschenen boekjes aan de verkoopers en in de winkels.